

ความเห็นคดีส่วนบุคคล
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๑

วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคสาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

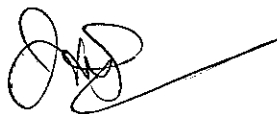
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นการรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้อย่างไม่จำกัด การจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะมีเฉพาะที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ จึงบัญญัติถึงเงื่อนไขที่ตรากฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ให้ชัดเจน กล่าวคือ ถ้าเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญจะกำหนดได้แต่เฉพาะตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้โดยเฉพาะ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ จะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคสาม บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริต แล้วแต่กรณี”

จึงมีประเด็นพิจารณาว่า มาตรการที่รัฐโดยฝ่ายนิติบัญญัติตรากฎหมายโดยใช้มาตรการหรือวิธีการที่เลือกใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดังกล่าว เป็นไปตามหลักนิติธรรมหรือไม่ เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล รวมทั้งได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ตามหลักความได้สัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่ เห็นว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๕ ถึงมาตรา ๕๑ ได้กำหนดกระบวนการยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดในความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ ตกเป็นของแผ่นดิน โดยมีกระบวนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้ตรวจสอบและรวบรวมหลักฐาน ในขั้นต้นจนปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการโดยสุจริตและโปร่งใส หากมีความเห็นเชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ต้องส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการ การตรวจสอบของพนักงานอัยการก็เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่จะช่วยตรวจสอบให้เกิดความถูกต้องและยุติธรรมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องถูกยึดทรัพย์ตกเป็นของแผ่นดินและถ้าหากพนักงานอัยการเห็นว่าหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการยึดทรัพย์ให้ตกเป็นของแผ่นดิน ผู้ที่เกี่ยวข้องยังสามารถยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลเพื่อพิสูจน์ถึงความบริสุทธิ์เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดให้ตกเป็นของแผ่นดินได้อีก ดังนั้นกระบวนการตรวจสอบดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ อย่างถูกต้องและโปร่งใสนับได้ว่าหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินและหลักการในการคุ้มครองเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินที่เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคสาม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เป็นมาตรการริบทรัพย์ในทางแพ่งเป็นสำคัญ เพื่อยับยั้งให้ผู้ประกอบอาชญากรรมซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภทได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการ

กระทำความคิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงินเพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปอีก เป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวและทำลายแรงจูงใจสำคัญในการประกอบอาชญากรรมโดยเฉพาะการฟอกเงิน ซึ่งเป็นการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอย่างถูกต้อง หรือที่เรียกว่ากระบวนการทำให้เงินสกปรกให้เปลี่ยนสภาพเป็นเงินที่สะอาดให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนารมณ์ที่มีการร่างกฎหมายนี้เพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน มาตรการดังกล่าวจึงเป็นไปเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและคุ้มครองประโยชน์ของสังคมและส่วนรวม นอกจากนี้มาตรการในการริบทรัพย์สินที่ต้องด้วยข้อสันนิษฐานตามมาตรา ๕๑ วรรคสาม ดังกล่าว ยังมีหลักประกันที่เป็นธรรมให้กับผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินที่จะสามารถนำสืบพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งคัดค้านคำร้องของพนักงานอัยการและนำสืบเพื่อพิสูจน์ถึงการได้มาซึ่งทรัพย์สินได้อย่างเต็มที่ จึงมิได้เป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระบวนการเพื่อดำเนินการให้ทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดิน เจ้าหน้าที่ของรัฐและพนักงานอัยการได้ดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายให้อำนาจไว้จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม อีกทั้ง บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๑ วรรคสาม ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ